

BIULETYN SAMORZĄDOWY Gminy Bystra-Sidzina

bezpłatny miesięcznik

www.bystra-sidzina.pl

Nr 7(87) lipiec 2019, ISSN 2353-3803

nakład 1 000 egz.

W numerze m.in.:

Zwrot podatku akcyzowego

Zbliża się drugi termin składania wniosków o zwrot podatku akcyzowego dla producentów rolnych.

Więcej na str. 2

Wybory do izb rolniczych 2019

W Gminie Bystra-Sidzina członkiem Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej po raz kolejny została Pani Janina Totoś.

Więcej na str. 4

„Learn technical rescue”

W lipcu br. druhowie z OSP w Bystrej Podhalańskiej uczestniczyli w ćwiczeniach symulujących niebezpieczne zdarzenia losowe. Przeprowadzone warsztaty miały na celu doskonalenie praktycznych umiejętności udzielania pomocy w sytuacjach trudnych zdarzeń losowych.

Więcej na str. 16

TRAKTORIADA I ŚWIĘTO DRZEWA

Formuła Traktor, czyli wyścigi ciągników rolniczych w Sidzinie, z roku na rok cieszą się coraz większym powodzeniem. Licznie zgromadzona publiczność dopingowała zawodników podczas rozgrywanych konkurencji.

Więcej na str. 5

Jubileusz Sióstr Służebniczek

17 lipca br. minęła setna rocznica przybycia do Sidziny Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej. Uroczystości upamiętniające ten piękny jubileusz obchodzono w niedzielę 21 lipca.

Więcej na str. 8-9

Drugi termin składania wniosków o zwrot podatku akcyzowego dla producentów rolnych

Wójt Gminy Bystra – Sidzina informuje o zbliżającym się drugim terminie składania wniosków o zwrot podatku akcyzowego dla producentów rolnych. W drugiej połowie 2019 r. producenci rolni będą mogli

składać wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej do wójta, burmistrza (prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia gruntów będących w posiadaniu lub współposiadaniu tego producenta rolnego (w tym dzierżawcy) w terminie:

od 1 sierpnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. wraz z fakturami VAT (lub ich kopiami) potwierdzającymi zakup oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej w okresie od 1 lutego 2019 r. do 31 lipca 2019 r.

Pieniądze wypłacane będą w terminie:

1- 31 października 2019 r. gotówką w kasie urzędu gminy lub przelewem na rachunek bankowy wnioskodawcy podany we wniosku.

Limit zwrotu podatku akcyzowego w 2019 r. wynosi: 100,00 zł * ilość ha użytków rolnych oraz 30,00 zł * średnia

roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła

W przypadku ubiegania się przez producenta rolnego o zwrot podatku w odniesieniu do bydła, do wniosku dołącza się dokument wydany przez kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zawierający informacje o liczbie dużych jednostek przeliczeniowych bydła będącego w posiadaniu producenta rolnego, w odniesieniu do każdej siedziby stada tego producenta, w ostatnim dniu każdego miesiąca roku poprzedzającego rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku, ustalonej z uwzględnieniem wartości współczynników przeliczeniowych sztuk bydła na duże jednostki przeliczeniowe określonych w załączniku do ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1340 z późn. zm.) na podstawie danych zawartych w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych, o których mowa w rozdziale 2 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2017 r. poz. 546 oraz z 2018 r. poz. 1642).

Wnioski oraz wszelkie informacje dostępne są w Urzędzie Gminy Bystra – Sidzina pokój nr 11, tel. 18/2681220 wew. 120 (B.M.)

Świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze (500+) oraz świadczenie „Dobry start” (300+) okres zasiłkowy 2019/2020

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej ogłasza nabór wniosków o świadczenia rodzinne, świadczenie wychowawcze (500+) oraz świadczenie „Dobry start” (300+). GOPS informuje, że posiada i wydaje już druki na wszystkie rodzaje świadczeń w formie papierowej. Wnioski można składać w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrej Podhalańskiej (budynek B Urzędu Gminy – I piętro) od 1 sierpnia 2019 r.

Ponadto informujemy, że od 1 lipca 2019 r. program Rodzina 500+ obejmie wszystkie dzieci do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód rodziny. Aby uzyskać prawo do świadczenia 500+ na pierwsze dziecko od 1 lipca 2019 r., rodzic dziecka na które obecnie nie pobiera tego świadczenia, musi złożyć wniosek w okresie od 1 lipca 2019 r. do 30 września 2019 r. Oznacza to, że tylko złożenie wniosku do końca września 2019 r. gwarantuje takiemu rodzicowi, że świadczenie wychowawcze na nowych zasadach zostanie wypłacone z wyrównaniem od lipca.

Jeśli rodzic dziecka złoży wniosek po 30 września, świadczenie będzie przysługiwać od miesiąca złożenia wniosku. Dodatkowo informujemy, że nowy okres świadczeniowy Rodzina 500+ trwa od 1 lipca 2019 r. do 31 maja 2021 r. Oznacza to, że w roku 2020 nie trzeba będzie składać nowych wniosków o świadczenie wychowawcze.

Aby zachować ciągłość wypłaty w przypadku świadczeń takich jak: zasiłek rodzinny z dodatkami, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie dobry start (300+) wnioski należy złożyć najpóźniej do 30 listopada 2019 r. Natomiast wnioski o fundusz alimentacyjny należy złożyć nie później niż do 31 października 2019 r.

Prosimy o uważne wypełnianie wniosków, a zwłaszcza o sprawdzenie podpisów na wnioskach i oświadczeniach, brak podpisu będzie powodował pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia! Informujemy również, iż wnioski w formie elektronicznej można składać od 1 lipca 2019 r. (M.K.)

NOWO WYBRANI DYREKTORZY SZKOŁ

W czerwcu rozstrzygnięte zostały konkursy na dyrektorów szkół podstawowych w Gminie Bystra-Sidzina. Od września, nowego dyrektora - Pana Marka Drobego - będzie mieć Szkoła Podstawowa im. św. Jana Kantego w Bystrej Podhalańskiej. W konkursie nie wzięła udziału dotychczasowa dyrektorka tej szkoły, Pani Ewa Stokłosa. Dyrektorką nie zostanie w Szkole Podstawowej im. Dzieci Zamojszczyzny w Sidzinie - ponownie kieruje nią Pani Mieczysław Matyasik.

Po zatwierdzeniu zarządzeniem Wójta Gminy Bystra-Sidzina wyników konkursów wybranym w drodze konkursu osobom zostanie powierzone stanowisko dyrektora na okres 5 lat szkolnych od dnia 01 września 2019 roku do dnia 31 sierpnia 2024 roku.

Pan Marek Drobny

Pan Mieczysław Matyasik

Nowo wybranym dyrektorom, którzy będą kierowali placówkami oświatowymi w naszej gminie życzymy wielu sukcesów, wsparcia zaangażowanej i pomocnej kadry oraz wiele satysfakcji w jakże niełatwej pracy pedagogicznej.

Kapliczki Małopolski 2019

W maju br. gmina Bystra-Sidzina otrzymała dofinansowanie na konserwację kapliczki w Sidzinie w ramach konkursu pn.: „Kapliczki Małopolski 2019”. Konserwacja wykonana będzie ze środków Gminy Bystra-Sidzina i Województwa Małopolskiego w 2019 r.

Odnowiona zostanie kamienna kapliczka ufundowana przez ostatniego z sidzińskich wójtów W.K. Wojtusiaka - zwanego Jantuścyk. Wybudowana została w 1865 r. (dane podane według karty obiektu) we wsi Sidzina przy drodze głównej prowadzącej z Bystrej Podhalańskiej do centrum wsi, na granicy między rolą Kluskową a Sołtystwem. Obiekt był wielokrotnie naprawiany i przemalowywany. Ostatnia, niewłaściwa renowacja przeprowadzona została w 2003 r. Wtedy też kapliczkę ogrodzono drewnianym płotem.

Kamienna kapliczka w typie słupowym jest podzielona na trzy kondygnacje. Na pierwszej z nich, od frontu umieszczono malowany napis dotyczący fundacji, czasu powstania i krótką modlitwę. Na drugiej w arkadowych wnękach umieszczono płaskorzeźby świętego Wojciecha, Nepomucena i Katarzyny. W zwieńczeniu umieszczono figurę MB Szkaplerznej z Dzieciątkiem. Kondygnacje oddzielono gzymsami i nakryto ceramicznym podbitym boazerią dachem, osadzonym na metalowej konstrukcji.

Aktualny stan techniczny kapliczki ocenić można jako bardzo zły. Kamień piaskowca jest silnie zdegradowany - odspojony i mocno pokruszony. Brakuje dużych

fragmentów kompozycji figuralnych, a struktura obiektu ma liczne pęknięcia i rozwarstwienia. Całość obiektu, niewłaściwie przygotowana - silnie zabrudzona - została kilkakrotnie przemalowana farbami olejnymi, które obecnie mocno się łuszczą. Zauważalne ubytki miejscowo uzupełniono cementowymi kitami lub zatarto na większej powierzchni kamienia. Ponadto partia cokołu i przyziemia pokryta jest warstwą mchów i glonów.

Planowane prace konserwatorskie będą obejmowały impregnację, podklejenie pęknięć i wzmocnienie dekoracji, a w razie potrzeby zamocowanie kamiennych taszli. Przewiduje się także naprawę fundamentów oraz uzupełnienie ubytków struktury i rzeźb. W końcowym etapie zostaną przeprowadzone zabiegi hydrofobizacji kamienia i ceramiki.

Konserwacja XIX w. kapliczki ma na celu przywrócenie walorów technicznych i estetycznych obiektu o dużej wartości historycznej. Prace te umożliwią również prezentację dzieła w kształcie zgodnym z założeniami autorskimi. Przeprowadzenie koniecznych działań konserwatorskich ma na celu powstrzymanie postępującej degradacji kamienia, co uratuje zabytek przed nieodwracalnym zniszczeniem silnie erodujących detali kapliczki, zwłaszcza rzeźb.

W lipcu br. gmina podpisała umowę z województwem małopolskim na dofinansowanie prac konserwatorskich, kwota uzyskanej pomocy to 13.800 zł, natomiast koszt całości prac wyniesie 23 tys. zł. Zakończenie prac renowacyjnych kapliczki planowane jest na koniec października 2019 roku, (S.T) Fot. S. Tempka

Gmina Bystra - Sidzina ma już swojego delegata do Rady Powiatowej MIR

Obecny rok to kolejne wybory do izb rolniczych, których termin wyznaczono na 28 lipca. W naszej Gminie głosowania jednak nie będzie, a to za sprawą zmian w procedurach przeprowadzania wyborów do rad

powiatowych walnych zgromadzeń izb rolniczych, które dopuszczają możliwość obsadzenia mandatów bez przeprowadzania wyborów w okręgach, gdzie zgłoszona liczba kandydatów jest równa liczbie mandatów wybieranych w danym okręgu wyborczym.

Tym samym Okręgowa Komisja Wyborcza nr 116 w Gminie Bystra-Sidzina na posiedzeniu w dniu 5 lipca 2019 r. podjęła decyzję o obsadzeniu mandatu w Gminie Bystra-Sidzina bez przeprowadzenia głosowania, gdyż w terminie do 05.07.2019 r. zarejestrowano 1 kandydata, co oznaczało, że liczba zgłoszonych i pozytywnie zweryfikowanych kandydatów była równa liczbie mandatów do obsadzenia.

Mając powyższe na uwadze miło nam poinformować, że w jednomandatowym okręgu wyborczym nr 116 w Gminie Bystra-Sidzina członkiem Rady Powiatowej Małopolskiej Izby Rolniczej po raz kolejny została Pani Janina Totoś. Serdecznie gratulujemy!

Warto podkreślić, że to już piąta kadencja Pani Janiny w Izbach Rolniczych. Jest ona naszym delegatem od początku reaktywacji Izb Rolniczych w 1996 roku (wówczas była to Nowosądecka Izba Rolnicza, a od 1999 do teraz Małopolska Izba Rolnicza). Co więcej w tym okresie Pani Janina czterokrotnie była wybierana na delegata do Rady Wojewódzkiej Walnego Zgromadzenia. Pani Janina Totoś również swoją pracę zawodową związała z rolnictwem, pracując 43 lata w Małopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego. Sprawy rolników są jej bardzo bliskie, zwłaszcza w tym trudnym czasie, odczuwalnego braku szacunku do zawodu rolnika i osób produkujących żywność. Będąc delegatem do MIR starała się podejmować działania służące rozwojowi środowiska wiejskiego. W okresie swojej długoletniej pracy w strukturach MIR, Pani Janina Totoś działała m.in. na rzecz wprowadzenia uproszczeń w handlu produktami rolnymi i przetworzonymi w gospodarstwie rolnika, rolniczy handel detaliczny - RHD. Kolejną kwestią podejmowaną w strukturach MIR przez naszą delegatkę była i jest

ochrona szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego wsi i środowiska naturalnego, w tym szczególnie drobnych gospodarstw rolnych, które przeważają w naszym regionie.

Działania naszej delegatki zostały zauważone, o czym świadczą przyznane jej odznaczenia: Brązowy Krzyż Zasługi (2005 r.), złoty Medal za Długoletnią Służbę (2008 r.), Zasłużony dla Rolnictwa (2006 r.), brązowa odznaka Zasłużony dla Samorządu Rolniczego. W 2006 roku pani Janina otrzymała także odznakę „Za zasługi dla Gminy Bystra-Sidzina”.

Warto również wspomnieć, że Pani Janina Totoś w roku 2002 została współzałożycielem Stowarzyszenia „Tradycja i Natura”, które skupia obecnie 62 członków. Wspólna praca Zarządu i członków przyniosły efekty w postaci wielu działań na rzecz gminy jak i dla członków i sympatyków. Członkowie Stowarzyszenia co roku zwiedzają skrawek naszej małej ojczyzny organizując 2-3 wyjazdy. Czasem jest to kino lub teatr. Promują twórczość ludową, umożliwiając również osobom obdarzonym talentem prezentację swoich dzieł. W tym roku po raz 11 organizują cykliczną imprezę wspólnie ze Skansenem – Muzeum Kultury Ludowej pod nazwą „Między dawnymi a nowymi czasy”, na którą serdecznie zapraszamy.

Pani Janinie jeszcze raz serdecznie gratulujemy. Życzymy wielu sukcesów oraz satysfakcji płynącej z pracy w MIR. (D.J.) Fot. Arch. prywatne

*Zapraszamy do miłego spędzenia
niedzielnego popołudnia na imprezie*

**MIĘDZY
DAWNymi
A
NOWymi CZASY**

która odbędzie się

11 sierpnia 2019 r.

w Skansenie w Sidzinie

*W godz. 14.00-19.00
czekają na Państwa liczne atrakcje:*

- MUZYKA BIEŚLADNA I LUDOWA
W WYKONANIU ZESPÓŁU
MUZYCZNEGO „WALOR”
- REKODZIEŁO ARTYSTYCZNE I LUDOWE
- ZAJĘCIA WARSZTATOWE Z TWÓRCAMI
- POTRAFY KUCHNI REGIONALNEJ
- NIESPODZIANKI

Zaprasza
Stowarzyszenie „Tradycja i Natura”
oraz
Skansen w Sidzinie- Muzeum Kultury Ludowej

Traktoriada 2019

7 lipca w Sidzinie odbyła się kolejna, już trzecia edycja Formuły Traktor. W tym roku pogoda dopisała. Na starcie stanęło 15 uczestników na maszynach różnej mocy i w różnym wieku. Były wśród nich zarówno te nowsze modele jak i takie, które są już prawdziwymi zabytkami. Po raz pierwszy w wyścigu wzięła udział kobieta - Milena Klimczak z Jaworzna. Traktorzystka wzbudziła powszechne zainteresowanie. Pokonanie przygotowanej trasy nie należało do najłatwiejszych - na uczestników czekało wiele przeszkód. Slalom, dołki z mętną wodą, której głębokość ciężko było ocenić. Warto zaznaczyć, że samo przygotowanie terenu wyścigu trwało kilka dni. Organizatorom bowiem zależało na zapewnieniu startującym możliwie jak największego stopnia bezpieczeństwa. Z racji dużego zainteresowania

wyścigiem, przy wsparciu władz gminy zorganizowano także dodatkowe miejsca parkingowe. Zawody rozpoczęły się pokazowym przejazdem wójta gminy Bystra-Sidzina Stanisława Tempki. Później do startu stanęli zgłoszeni zawodnicy. Walka była zacięta. Po ciężkich zmaganiach rywalizację wygrał Stanisław Mrózek z Sidziny, drugie miejsce zajął Grzegorz Marfiak z Bystrej Podhalańskiej, a trzecie - Mirosław Kamiński z Naprawy. Nie wszystkie maszyny ukończyły jednak wyścig bez szwanku - jednej z nich, mimo zapowiadającego się bardzo dobrego czasu przejazdu, podczas manewrów odpadło przednie koło. Mimo wszystko zabawa była udana.

Oprócz Traktoriady, odbył się również konkurs drwali i pilarzy, który jest od lat stałym elementem Święta Drzewa. To zawody dla mężczyzn, którzy umieją sprawnie posługiwać się piłą ręczną i siekierą. W zmaganiach wzięło udział 6 dwuosobowych drużyn. Pierwszą nagrodę zdobył team złożony z Andrzeja Gałki i Marka Trzopa, na drugim miejscu uplasowali się Marek Stramek i Stanisław Mrózek z OSP w Sidzinie, natomiast trzecią lokatę objęli Jarosław Wójtowicz i Tadeusz Trzop. Również dzieci mogły jak co roku spróbować swoich sił i przystąpić do konkursu wbijania gwoździ. Nie brakowało też innych atrakcji rekreacyjnych dla najmłodszych. Imprezę uświetnił występ rockowego zespołu „Ostatni w Raju”, przez co zabawa trwała do późnego wieczora. Mamy nadzieję, że kolejne edycje będą równie udane. (GOKPTiS, E.S.) Fot. A. Nieużytek

WAKACJE Z GMINNYM OŚRODKIEM KULTURY

27 czerwca w Gminnym Ośrodku Kultury zapachniało ziołami... Dzieci uczęszczające na zajęcia wakacyjne miały możliwość samodzielnie wykonać wianek na ostatni

nieszpór. Był to powrót do tradycji, ale jednocześnie świetna zabawa. Uczestnicy warsztatów mogli też odpocząć w ten upalny dzień pijąc lemoniadę i jedząc chłodnego arbuza. W pomoc w przeprowadzeniu warsztatów zaangażowały się Panie Binkuś i Pani Tempka, za co serdecznie dziękujemy.

9 lipca natomiast, Gminny Ośrodek Kultury zaprosił dzieci do Skansenu w Sidzinie na zajęcia plenerowe, w ramach których można było upiec kielbasę, spróbować grillowanego oscypka oraz wiejskiego chleba przygotowanego przez zaprzyjaźnioną gospozię z Sidziny. Oprócz dobrego jedzenia nie brakowało świetnej zabawy.

13 lipca nasza gminę odwiedzili goście z zaprzyjaźnionej Gminy Nędza. Podczas wizyty zwiedzili Skansen w Sidzinie i obiecali, że w ramach współpracy wrócą do nas we wrześniu. (GOKPTiS, T.T., E.S.) Fot. GOKPTiS

WYJAZD NA TERMY

W ramach organizowanych przez GOKPTiS co jakiś czas wycieczek, 12 lipca odbył się rekreacyjny wyjazd na termy Oravica na Słowacji. Frekwencja dopisała - udział wzięło ok. 45 osób z różnych grup wiekowych. Każdy uczestnik wyjazdu z przyjemnością skorzystał z dostępnych atrakcji. Jedną z nich była "sztuczna fala", która najbardziej podobała się najmłodszym. Również w autobusie panowała świetna atmosfera, m. in. dzięki rozśpiewanym paniom z Koła Gospodyń Wiejskich w Bystrej Podhalańskiej. Oprócz śpiewów miało miejsce też losowanie nagród. Bez wątpienia był to udany wyjazd. Dziękując wszystkim za udział i mile spędzony czas, zachęcamy na kolejne wyjazdy organizowane przez GOKPTiS.

DOTACJA

12 lipca ogłoszono wyniki konkursu grantowego - edycja 2019 - organizowanego przez Babiogórskie Stowarzyszenie Zielona Linia. W tym roku na konkurs wpłynęło 10 wniosków. Miło nam poinformować, że dotację przyznano wszystkim organizacjom i grupom nieformalnym, w tym też grupie „DORT DORF” działającej przy Gminnym Ośrodku Kultury Promocji Turystyki i Sportu. Grupa ta, od początku marca 2019 r. co tydzień uczęszczała na podstawowe zajęcia z języka niemieckiego, prowadzone przez Teresę Turowską. Aktualnie trwa przerwa wakacyjna w nauce, ale od września znów rozpoczną się lekcje języka niemieckiego. W ramach zajęć realizowany będzie projekt „wyszukiwanie w naszej gwarze słów pochodzenia niemieckiego”. (GOKPTiS, T.T. E.S.)

MUZYKA, TANIEC I ŚPIEW NASZYM DZIEDZICTWEM

ORGANIZACJA WARSZTATÓW I SPOTKAŃ – czas na podsumowanie

W czerwcu 2019 r. Stowarzyszenie Gospodyń „Sidzinianki” w Sidzinie zakończyło realizację projektu pn. „Muzyka, taniec i śpiew naszym dziedzictwem – organizacja warsztatów i spotkań” przeprowadzanego w ramach działania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii lokalnego rozwoju kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Wysokość grantu wyniosła 12.700,00 zł.

Najbardziej wyrazistym i dostępnym niemalże dla każdego elementem kultury jest taniec, gra na instrumentach i śpiew. Istotnym celem Stowarzyszenia od początku jego siedemnastoletniej działalności jest rozwój

i promocja tych elementów, biorąc pod uwagę specyfikę jaką wyróżniają się grupy etniczne Babiogórców i Kliszczaków.

Zamierzeniem Stowarzyszenia, na etapie planowania przedsięwzięcia, było objęcie działaniami możliwie jak najszerszej grupy osób, stąd poza zajęciami muzyczno-tanecznymi dla dzieci i dorosłych, podjęto inicjatywy otwarte dla wszystkich mieszkańców oraz gości odwiedzających Sidzinę.

Dzięki zaangażowaniu „Sidzinianek” w życie społeczności wiejskiej i kultywowanie tradycji oraz środkom pozyskanym za pośrednictwem Lokalnej Grupy Działania „Podbabiogórze” w miesiącach październik 2018 r. – czerwiec 2019 r. w sidzińskiej remizie zorganizowano cykl warsztatów integracyjnych, łącznie 144 godziny zajęć. Podczas spotkań szkolili się zarówno grupa muzyczno-taneczna, jak i grupa grająca na instrumentach.

Warto podkreślić, że pod koniec 2018 r. zajęcia skupiały się na przygotowaniu kolęd i pastorałek przed koncertem, który odbył się w Kościele Parafialnym pw. św. Mikołaja w Sidzinie w Wigilię Bożego Narodzenia, przed pasterką. W ten sposób szersze grono odbiorców mogło podziwiać efekty kilkumiesięcznej pracy.

Rezultaty tej pracy zostały także zaprezentowane w niedzielę 23 czerwca 2019 r. podczas dorocznej imprezy plenerowej „Czar smaków i czasów minionych”,

odbywającej się w Skansenie w Sidzinie – Muzeum Kultury Ludowej. Tegoroczna edycja wydarzenia w związku z zaangażowaniem w jego organizację zasobów projektowych i uwypukleniu znaczenia muzyki regionu odbyła się pod hasłem „Dziedzictwo muzyczne spuścizna dawnych pokoleń”.

Jednym z punktów programu tego wydarzenia był pokaz (szkolenie) z zakresu instrumentów regionalnych. Można było poznać historię i pochodzenie m.in. skrzypiec, piszczałek czy rzadko dziś spotykanych dud, zagłębić się w ich budowę i posłuchać wspaniałych dźwięków. Na koniec była także niespodzianka - uczestnicy imprezy mogli własnoręcznie wykonać i zabrać do domu niewielki instrument – piszczałkę. Ciekawostką był także szybki kurs tańca regionalnego – pokaz podstawowych kroków tańców tradycyjnych, w którym zdecydowanie najchętniej uczestniczyli najmłodsi goście skansenu.

Gwoździem programu był program artystyczny przygotowany przez członkinie Stowarzyszenia Gospodyń „Sidzinianki”, przywołujący tradycje i obrzędowość ludności zamieszkującej okolicę przed wieloma

dziesiątkami lat.

Smacznym i pożywnym dopełnieniem całości imprezy była degustacja tradycyjnych potraw regionalnych: placków z blachy (tzw. rusoków) podawanych z białym serem, zupy z sałaty na serwatce, kołacza sidzińskiego i innych smakołyków.

Czerwcowy event przyciągnął wielu mieszkańców i gości spoza Sidziny, na co z pewnością wpływ miał fakt, że odbył się w pierwszą niedzielę wakacji – oraz to, że pogoda dopisała znakomicie!

Stowarzyszenie, dziękuje wszystkim osobom zaangażowanym w realizację i przeprowadzenie projektu oraz wspaniałym uczestnikom muzycznych warsztatów i spotkań. Zapewnia także, że Sidzińskie „koło” gospodyń nadal się kręci i na bieżąco będzie dzielić się z Państwem kolejnymi nowościami! K.Cz. (Fot. t. Białoń)

„CZAR SMAKÓW I CZASÓW MINIONYCH”

W pierwszą niedzielę wakacji, 23 czerwca w Skansenie w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej odbyła się coroczna impreza plenerowa „Czar smaków i czasów minionych”. Dla wszystkich uczestniczących w niej osób, była to możliwość powrotu w dawne czasy.

Można było wziąć udział w warsztatach wicia wianków, by w noc świętojańską puścić je na wodę. Można było także samodzielnie wykonać piszczałki z wierzby i czarnego bzu, które jeszcze do niedawna każdy przy pasieniu krów potrafił zrobić, a dziś jest to już całkiem zapomniana umiejętność. Warsztaty cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, tak samo jak przyglądanie się pracy kowala kującego rozpalone do czerwoności żelazo wyciągnięte z pieca w skansenowej kuźni. Strzelanie z armatki sportowej i gra w rzutki były dodatkową atrakcją przy kuźni. Konkursy z atrakcyjnymi nagrodami przygotowała także Lokalna Grupa Działania

Podbabiogórze.

Głównym zadaniem Skansenu w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej jest dbałość o rodzimą kulturę, tradycję i ich przekazywanie następnym pokoleniom. Ważne jest, by młodzi ludzie i dzieci mieli świadomość, że miejsce z którego się wywodzą jest pełne pięknych zwyczajów, muzyki, śpiewu i radości oraz by wiedzieli, jak żyli ich przodkowie, czym się zajmowali, jak zachowywali się wobec siebie, jakie przyświecały im cele i jakie mieli w życiu priorytety. Skansen to opowieść o niezwykłych ludziach żyjących tu przed nami.

Dzięki Stowarzyszeniu Gospodyń „Sidzinianki”, współorganizatorowi popołudnia w Skansenie mogliśmy się przenieść w czasie i zobaczyć zwyczaje panujące na wsi. Panie przygotowały i przedstawiły scenki z życia dawnych mieszkańców pn. „Jednego razu w rzyce” i „We młynie” - obie inscenizacje napisała Jadwiga Czarny. Humorystyczne dialogi, akcja i autentyczność sytuacji wywołały salwy śmiechu. Przez całe popołudnie ze sceny przed jedną z chałup rozbrzmiewała też muzyka w wykonaniu sidzińskiej kapeli. Z pięknie przygotowanym programem wystąpił zespół dziecięcy „Holniki”, Ficek i Blachura „Beskidzkie hyrkawki” z Beskidu Żywieckiego, którzy zaprezentowali instrumenty pasterskie, a wieczorem wesoło przygrywał zespół grający muzykę country.

Nieodzownym elementem imprezy były dawne smaki, o przypomnienie których postarało się Stowarzyszenie Gospodyń „Sidzinianki”. Chleb ze smalcem, placki na blasie i kluski bulate, to smaki, które niejednemu przywołały w pamięci czasy dzieciństwa. Uczestnicy imprezy mogli

również zwiedzać bezpłatnie część ekspozycji, by jeszcze mocniej poczuć nostalgię jaka towarzyszy wielu odwiedzającym muzeum. Jest to tęsknota za światem dawnym, znanym z dzieciństwa, czy opowieści, za światem prostym, pełnym modlitwy i bojaźni bożej, pełnym pracy i ściśle określonych zasad, gdzie raz wypowiedziane słowo i honor świadczyły o wielkości człowieka. Świat, którego dziś już nie ma.

Organizatorami imprezy byli: Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej oraz Stowarzyszenie Gospodyń

Sidzinianki z Sidziny w ramach projektu „Muzyka taniec i śpiew naszym dziedzictwem - organizacja warsztatów i spotkań”. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. (tekst i fot. Skansen MKL)

„Podróże z góralem”

Skansen w Sidzinie - Muzeum Kultury Ludowej znalazł się ostatnio na trasie „Podróży z góralem”. Tym razem Piotr Jezutek odwiedzał niezwykle miejsca na terenie powiatu suskiego, w tym właśnie sidziński skansen. Nie sposób w dwunastominutowym filmie pokazać całości bogactwa naszych najbliższych okolic. Tym niemniej cieszymy się, że w tym odcinku znalazło się nasze urokliwe muzeum.

Tu czas się zatrzymał, tu można wsłuchać się w szum potoku i odbyć jedyną w swoim rodzaju podróż w przeszłość. W czasy naszych przodków, ludzi niezwykłych, potrafiących optymalnie wykorzystać każdą chwilę danego od Boga czasu, ludzi zdolnych i bardzo kreatywnych oraz silnie przywiązanych do tradycji.

Niech film i gościnne progi skansenu będą zachętą dla

Państwa do odwiedzenia tego miejsca.

Film dostępny: <http://podrozezgoralem.pl/>

tekst i fot. Skansen MKL

Z historią za pan brat...

Mateusz Basiura, uczeń gimnazjalnej klasy III a z Bystrej Podhalańskiej został finalistą wojewódzkiego etapu konkursu „Losy żołnierza i dzieje oręża polskiego”. Celem konkursu jest trwale wzbogacenie wiedzy historycznej i kształtowanie postaw patriotycznych dzieci i młodzieży. Mateusz co roku brał udział w konkursach o tematyce historycznej osiągając bardzo wysokie wyniki i awansując do kolejnych etapów. 26 kwietnia 2019 r. w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie miało miejsce uroczyste wręczenie nagród przez Kuratora Oświaty. Gratulujemy. (M.K-D.) Fot. M. Drobny

SIOSTRY SŁUŻEBNICZKI OD 100 LAT SĄ WŚRÓD NAS

„...z miłości do Boga umiłowanego nade wszystko i na wzór Jezusa Chrystusa - służenie bliźnim najbardziej potrzebującym pomocy...” - te słowa to dewiza służby zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej.

Sto lat temu, 17 lipca 1919 roku, dzięki staraniom Księdza Prałata Jana Trzopińskiego - budowniczego kaplicy i ochronki w Górnej Sidzinie, do parafii przybyły siostry Służebniczki - zwane u nas tak pięknie - Mateczkami.

Przybyły po to, by „matkowały” sierotom, które znalazły tu swój dom. Z czasem to „matkowanie” rozszerzyło się i siostry otaczały opieką każdego, kto tej opieki potrzebował.

Niedziela 21 lipca 2019 r. była okazją, by świętować ten niecodzienny jubileusz i dziękować Panu Bogu za sto lat posługi sióstr i wszelkie dobro jakiego za ich przyczyną doświadczyliśmy.

Obchody jubileuszu 100-lecia przybycia Sióstr

Służebniczki do Sidziny rozpoczęły się Mszą Świętą o godz. 11.00 w kaplicy pw. Najświętszego Serca Jezusa w Górnej Sidzinie – „u Trzopa”. Na uroczystość przybyły Siostry stanowiące Zarząd Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Starowiejskich z Matką Generalną i Matkami Prowincjonalnymi na czele, poczty sztandarowe: OSP Sidzina, sidzińskiego oddziału Związku Podhalan i Babiogórskiego Koła Łowieckiego, zaproszeni księża i mieszkańcy. Głównym celebransem i głosicielem homilii był ksiądz Jan Klimek. Oprawą liturgii zajęły się licznie zgromadzone na uroczystości Siostry. Były też życzenia i wiele słów wdzięczności dla Sióstr za modlitwy, opiekę i wspólne bytowanie w Sidzinie na przestrzeni minionych stu lat. Przez cały ten czas Siostry towarzyszyły mieszkańcom, tworząc historię wsi i kształtując społeczeństwo – dobre społeczeństwo, które było i jest świadkiem rozmodlenia, życzliwości i dobroci sióstr. Przez ostatnie sto lat ścieżki życia bardzo wielu mieszkańców spletały się z losami sióstr, to u Nich otrzymywali pomoc wszyscy potrzebujący, odwdzięczając się tym czym mogli.

Po zakończonej Mszy Św. przyszedł czas na życzenia, wspomnienia, podziękowania i świętowanie przy przygotowanym przez Siostry poczęstunku. Ta część uroczystości odbyła się pod namiotem rozstawionym w ogrodzie. Popołudnie uświetniła swoim występem Orkiestra Dęta OSP Sidzina oraz kapela zespołu regionalnego „Holniki” z Sidziny.

Życzenia składali: Proboszcz Parafii Sidzina ks. Józef Bafia, przybyli duchowni - księża rodacy oraz księża goście z całego dekanatu, Wójt Gminy Pan Stanisław Tempka i Przewodnicząca Rady Gminy Bystra-Sidzina Pani Dorota Kowalik, Poseł na Sejm RP Pan Sławomir Hajos, Prezes Babiogórskiego Koła Łowieckiego Pan Krzysztof Hampel oraz mieszkańcy wsi.

Róże Żywego Różańca oprócz życzeń i piosenek przygotowały biało-niebieski różaniec z balonów wypełnionych helem - piękny symbol zawierzenia i pobożności, który następnie z podziękowaniami i modlitwą poleciał prosto do nieba...

Stowarzyszenie Gospodyń „Sidzinianki” wspominało siostry, które szczególnie zapisały się w pamięci

mieszkańców, a zajmowały się nauką religii, opieką nad chorymi, pracami w gospodarstwie czy posługą w kaplicy. Były też życzenia i kwiaty dla sióstr obecnie tu pracujących.

Opatrzność Boża zesłała intensywny deszcz, który wprawdzie utrudniał przebieg uroczystości i nie wszystkie punkty programu zostały zrealizowane, jednak nie odstraszyło to przybyłych na święto gości. Lejące się z nieba strumienie wody stanowiły wręcz dodatkową atrakcję dla wszystkich, którzy chcieli je tak postrzegać – opady nie przeszkodziły nawet w tańcach do chrześcijańskiej muzyki, wykonywanych przez Siostry Juniorystki Zgromadzenia i przez wyjątkowych gości, jakimi były Siostry Służebniczki przybyłe z dalekiej Zambii.

Goście mogli również zobaczyć wystawę malarstwa autorstwa Pana Jana Półkoszka i Pani Józefy Bednarz z Bystrej Podhalańskiej czy nabyć broszurkę z wierszami poetki Anny Jelińskiej z Sidziny. Była też zorganizowana przy współpracy z GOKPTiS loteria, w której każdy los wygrywał, a dochód z niej przeznaczony został na potrzeby Sióstr.

W przygotowanie obchodów jubileuszu Sióstr Służebniczek NMP NP bardzo mocno zaangażowali się mieszkańcy oraz organizacje i instytucje z terenu wsi i gminy. Współorganizatorem imprezy był Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie. Za wsparcie finansowe dziękujemy także Bankowi Spółdzielczemu w Jordanowie. Siostry z serca dziękują za okazaną pomoc. (Siostry Służebniczki NMP NP w Sidzinie) Fot. T. Białoń, J. Motor

Jubileusz 100-lecia Sióstr Służebniczek w Sidzinie 1919 – 2019 cz.I

„Zgodnie z duchem i zamiarami Ojca Założyciela Bł. Edmunda Bojanowskiego (1814-1871) właściwym celem Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej jest: z miłości do Boga umiłowanego nade wszystko i na wzór Jezusa Chrystusa - służenie bliźnim najbardziej potrzebującym pomocy, duchowej czy materialnej, zwłaszcza dzieciom, ubogim i chorym. Jako dzieła sobie właściwe zgromadzenie podejmuje: chrześcijańskie wychowanie oraz nauczanie dzieci i młodzieży, katechizację, akcję charytatywną wśród chorych i ubogich - nie wykluczając innych form prac apostoelskich, zgodnych z pierwotnym duchem i aktualnymi potrzebami Kościoła”¹

Początki

7 lipca 1910 r. pojechał ks. Jan Trzopiński (1855-1933) i przedstawił ks. kard. Puzynie (1842-1911) plan wybudowania w Sidzinie wielkiego zakładu dla sierot (chłopców). Plan został zatwierdzony przez arcybiskupa, który uznał go za „...piękną i zbożną myśl”.

Budowę rozpoczęto jesienią 1911r. na gruntach rodziny ks. Jana. Planowano wybudować 2-piętrowy dom i kaplicę, mogącą pomieścić 500 osób. Budowa od samego początku napotykała wiele trudności, zwłaszcza ze strony miejscowego duszpasterza. Ogrom swojego trudu z dużą powściągliwością opisał ks. Trzopiński w liście do Konsystorza w Krakowie:

„Moja praca, chociaż maleńka, a tak bardzo poruszyła kapłanów i znalazła wielu przeciwników. Widać, że to dzieło Boże, skoro diabeł tak chce zepsuć i ośmieszyć”.²

Dnia 17 lipca 1919 r. przybyły do Zakładu w Sidzinie Siostry Służebniczki NMP ze Starej Wsi, by rozpocząć tu pracę nad działalnością ochronkową, szkolną, by nieść pomoc chorym i zajmować się kościółkiem.

Przyjechały późno wieczór. Tu zastały licznie zgromadzoną ludność miejscową, która oczekiwała ich przybycia. Przyjęto je chlebem i solą, a wszyscy cieszyli się, że doczekali się ich przyjazdu.

24 lipca odbyło się poświęcenie domowej kaplicy, którego dokonał fundator Ks. Prałat Jan Trzopiński; po czym odprawił pierwszą Mszę św. Odtąd codziennie odprawiana była Msza św. przez Ks. Prałata, aż do dnia Jego wyjazdu do Kochawiny, tj. do 4 listopada.

W Zakładzie początkowo były dwie siostry, a mianowicie: S. Róża Dziedzic (1869-1939) i s. Józefa Szczukowska (1883-1946). Za 2 tygodnie przyjechała organistka s. Emilia Kucharska (1896-1929). Pomieszczenie, docelowo przeznaczone na salę ochronki, tymczasowo zostało urządzone jako kaplica.

Siostry zajmowały się chorymi, porządkowały i urządzały dom.

7 października przyjechała Matka Generalna Eleonora Jankiewicz (1872-1953) z s. Wikarią Ludwiką Walkowicz (1855-1939), aby zobaczyć nową placówkę.

4 listopada wieczorem przyjechała s. Stanisława Marczakówna (1895-1960), która miała objąć obowiązki w szkole. Nauczanie rozpoczęła 1 grudnia 1919 r.

W tym też dniu została otwarta dla dzieci kuchnia - tzw. „amerykańska” gdyż wiele produktów pochodziło z darów amerykańskich. Korzystało z niej 100 dzieci.

Zimą siostry miały następujący zakres obowiązków: S. Przełożona odwiedzała chorych lub przyjmowała przychodzących do ochronki. S. Józefa gotowała dla sióstr i dla dzieci. S. Stanisława uczyła w szkole, a s. Edmunda

¹ Konstytucje Zgromadzenia, cz. 1, rozdz. I, art. 2 - 3.

² AGSS, rps sygn. AIV b 50, ks. J. Trzopiński do m. E. Jankiewicz, 8 IV 1924 r.; S. Migas, Ksiądz Prałat Jan Trzopiński - twórca Kochawiny, Kraków 1992 (mps. APAT) s. 106. 2 - 3.

Misiąg (1894-1973) pomagała s. Józefie w rozdawaniu obiadów dzieciom, chodziła często po wsi, aby prosić miejscowych gospodarzy o pomoc, a także uczyła dziewczęta przedstawień. Jedno z nich odegrały dzieci szkolne w okresie Bożego Narodzenia, a drugie w okresie wielkanocnym.³

Działalność apostołska

1. Dom dla osieroconych chłopców

Zakład - bo tak wówczas nazywano domy dziecka - w Sidzinie był placówką opiekuńczą dla sierot, która pozostawała pod wyłącznym zarządem Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP. Dnia 1 VI 1922 r. w ufundowanym przez ks. Jana Trzopińskiego domu zamieszkało 35 chłopców przeniesionych ze zlikwidowanych sierocińców Książęco-Biskupiego Komitetu.

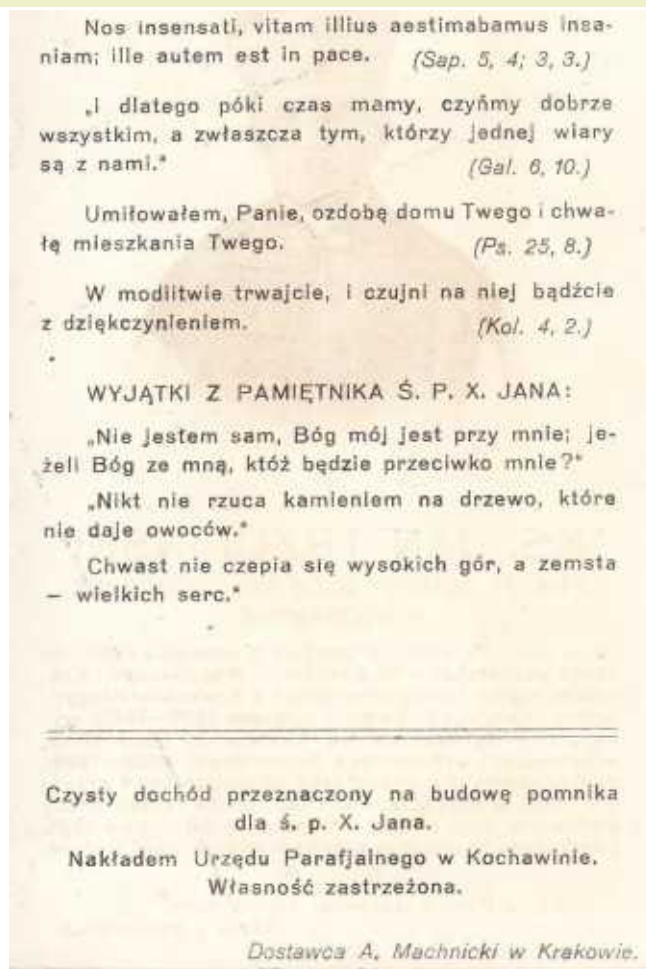
³ por.: Archiwum Główne Sióstr Służebniczek NMP w Starej Wsi (AGSS), Akta Prowincji Krakowskiej (APKS), XXXVIII, 1; s. 1-2.

⁴ AGSS, B I b, 70, Komitet Opieki nad Dziećmi Ziemi Krakowskiej do ks. J. Trzopińskiego dnia 1 III 1922 r.; dnia 4 IX 1922 r.: „Komitet Opieki nad Dziećmi Ziemi Krakowskiej oddaje Zakładowi Sierot Ks. Prałata Trzopińskiego w Sidzinie 40 dzieci ze swych zakładów w Krakowie w nieograniczoną opiekę i wolną decyzję co do dalszego ich losu.”; list J. Horodzińskiego do ks. J. Trzopińskiego z dnia 27 X 1922 r. z prośbą o przyjęcie dalszych 35 dzieci.

⁵ AGSS, APKS, XXXVIII, 1, Kronika domu w Sidzinie, s. 9; AGSS, B II a, 1, Kronika szkoły, s. 4.

⁶ AGSS, B I b, 70, ks. J. Bielenin do ks. J. Trzopińskiego dnia 7 VII 1922 r.; A IV b, 50, ks. J. Trzopiński do m. E. Jankiewicz dnia 8 XI 1922 r.; 1 II 1923 r.

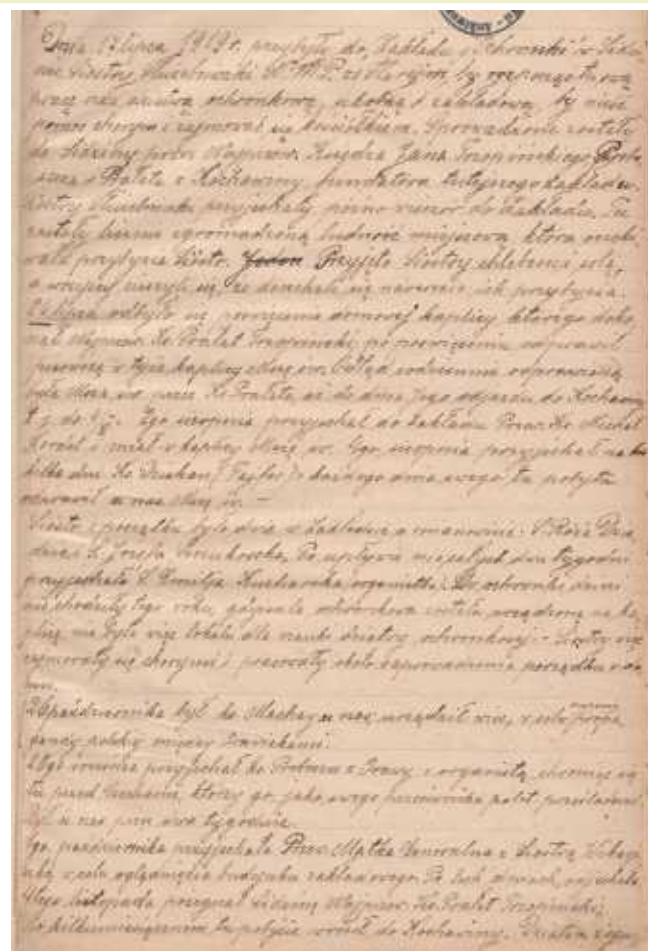
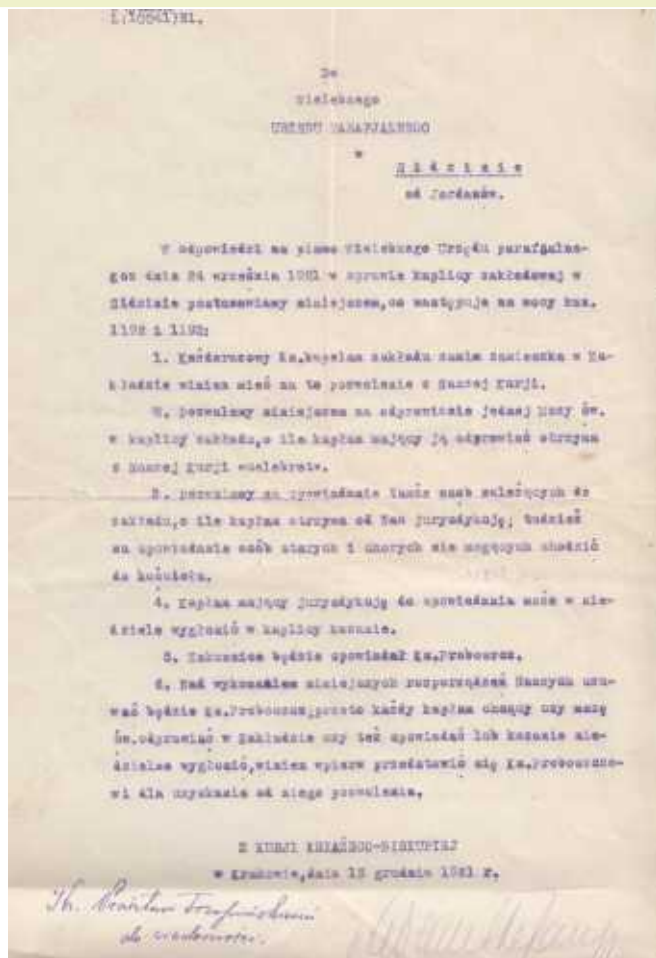
⁷ AGSS, A II f, 125, s. Karolina Jastrzębek do m. E. Jankiewicz dnia 20 I 1923 r.: „w Sidzinie nie ma nawet w co przebrać dzieci”; F II a, 23, Kronika Zgromadzenia, zapis z dnia 3 II 1923 r., s. 169: „nie ma żywności.”; A IV b, 50, ks. J. Trzopiński w liście do m. E. Jankiewicz z dnia 9 VI 1924 r. proponuje, by dzieci porzuciły do innych zakładów; w liście z dnia 18 I 1925 r. pisze, że nie może pomóc „ani Zgromadzeniu, ani Sidzinie.”

Kiedy w jesieni tegoż roku Komitet Opieki nad Dziećmi Ziemi Krakowskiej skierował tam kolejną grupę dzieci, liczba podopiecznych przekroczyła 70.⁴ Zakład został uroczystie poświęcony dnia 5 IX 1922 r.⁵

Początkowo Komitet wziął na siebie odpowiedzialność za utrzymanie sierocińca: przekazał pieniądze uzyskane ze sprzedaży domu w Krakowie, częściowo wyposażył budynek sprzętem pochodzącym ze zlikwidowanych zakładów, dostarczał darów w naturze oraz pomógł w uzyskaniu niewielkiej subwencji rządowej w wysokości 80 marek polskich na każde dziecko. Niestety, zebrane w ten sposób środki wystarczyły zaledwie na dwa lata⁶ i wkrótce brakowało pieniędzy nawet na żywność oraz odzież.⁷

Pomimo znacznych trudności Zgromadzenie w znacznym stopniu wzięło na siebie koszty utrzymania placówki. Niestety, wydatki przekraczały możliwości

finansowe ubogiej wspólnoty, dlatego nierzadko zaciągano długi na zaspokojenie bieżących potrzeb sierot.

Do Zakładu w zasadzie nie przyjmowano nowych wychowanków, a instytucję prowadzono do momentu usamodzielnienia się wszystkich podopiecznych. Regulamin zatwierdzony przez władze państwowe i kościelne dnia 14 VIII 1929 r. ograniczał liczbę sierot do 15.⁸ Zakład funkcjonował do 1930 r.⁹ Główną przyczyną jego likwidacji były trudności finansowe, z którymi zmagano się już od początku istnienia placówki.

2. Szkoła

Duże znaczenie dla miejscowej ludności miało założenie szkoły powszechnej w Sidzinie. Fundator placówki ks. Jan Trzopiński sprowadzając siostry służebniczki chciał ułatwić naukę zwłaszcza dzieciom z Małej Sidzinki znacznie oddalonej od dotychczas istniejącej szkoły. Dlatego w domu Zgromadzenia na cele oświatowe zostały wynajęte 2 sale, gdzie

utworzono filię szkoły w Sidzinie Dolnej.¹⁰ W 1920 r. została tam zatrudniona jedna siostra, jednak ze względu na dużą liczbę dzieci - 99 w roku szkolnym 1920/21 i 107 w roku szkolnym 1921/22 - przyznano także drugi etat. W 1924 r. liczba uczniów nie przekraczała 100, w związku z tym Inspektorat Oświaty zredukował liczbę nauczycielek.¹¹

Zgromadzenie starało się, aby w Sidzinie mogły pracować dwie siostry (w roku szkolnym 1931/32 było

⁸ AGSS, B I b, 70, Regulamin Zakładu Sierot pod zarządem Sióstr Służebniczek NMP w Sidzinie, pow. Maków, 3 &.

⁹ AGSS, A II e, 28, m. E. Jankiewicz do Kurii dnia 22 V 1936 r.

¹⁰ AGSS, rps sygn. A IV b 50, ks. J. Trzopiński do m. E. Jankiewicz, 8 IV 1924 r.; S. M i g a s, Ksiądz Prałat Jan Trzopiński - twórca Kochawiny, Kraków 1992 (mps, APAT) s. 106.

¹¹ AGSS rps sygn. B II a 1, Sidzina, Kronika szkolna, s. 4.

96 uczniów, czyli za dużo jak na jedną osobę) i w wyniku tego w 1934 r. na dwa lata zatrudniona została s. Izabela Gonciarz (1910-1975).¹² W maju 1939 r. s. Julianna Jankiewicz (1877- 1948) - (po 17 latach pracy w Sidzinie przeszła na emeryturę, a jej miejsce w szkole zajęła s. Agnieszka Filomena Mąciór (1923-2005), która pracowała tam do 1951 r.¹³ W 1945 r. zatrudniono drugą, a w 1947 r. trzecią siostrę nauczycielkę.¹⁴

Siostry nauczycielki w Sidzinie (1922 – 1950)

Imię i Nazwisko	Lata pracy
S. Stanisława Marczak (1895-1960)	1919-1922
S. Julia Imelda Zmora (1889-1977)	1922-1924
S. Julianna Teofila Jankiewicz (1877-1948)	1922-1939
S. Maria Izabela Gonciarz (1910-1975)	1934-1936
S. Agnieszka Filomena Mąciór (1906-2005)	1939-1951
S. Stefania Klara Krzączkowska (1922-1995)	1945-1946
S. Agnieszka Władysława Szary (1914-1984)	1945-1950
S. Wiktoria Benigna Oleksy (1902-1961)	1947-1949

Swoje wspomnienia z czasów II wojny światowej spisała s. Filomena Mąciór i poniżej zostaną one w całości zacytowane, a tutaj zatrzymamy się nad najważniejszymi wydarzeniami.

W Sidzinie w czasie II wojny światowej liczba uczniów znacznie zmniejszyła się - ze 118 w 1939 r. do 45 - 55 w roku szkolnym 1944/45.

Doszło też do konfiskaty wszystkich przedwojennych podręczników.¹⁵

Przez pewien czas salę szkolną zajmowało wojsko i straż graniczna. Zmuszano także nauczycieli i uczniów do wykonywania dodatkowych prac: zbierania ziół, budowania okopów, itp.¹⁶

By ratować młodych Polaków przed realizacją wrogich zamiarów hitlerowców, służebniczki w Sidzinie prowadziły tajne nauczanie oraz wykorzystywały różne inne okazje do nauczania w duchu patriotyzmu.

3. Czasy PRL-u

Po okupacji siostry włożyły wiele wysiłku, aby w powierzonych sobie placówkach jak najprędzej zmniejszyć destrukcyjne skutki wojny.

Organizowały kursy oświatowe na poziomie elementarnym dla dorosłych, kompletowały wyposażenie szkół, zwłaszcza księgozbiory i pomoce naukowe.¹⁷ Warto zaznaczyć, że nauczyciele w początkowym okresie po wojnie nie dostawali wynagrodzenia, później zaś otrzymywali je nieregularnie.¹⁸

¹² M. F a l s k i, Środowisko społeczne młodzieży a jej wykształcenie, Warszawa 1937, s. 360.

¹³ AGSS rps sygn. B II c 18.

¹⁴ Tamże, rps sygn. A II h 176, s. T. Jankiewicz do m. E. Jankiewicz, 4 VII 1947 r.

¹⁵ Archiwum Akt Nowych, MO Ankiety, sygn. 126, s. 210 – 212; sygn., 123, s. 246 - 248.

¹⁶ Archiwum Polskiej Akademii Nauk, sygn. K II - 17 / j. I 6 (Myślenice), K - Odpowiedzi na Kwestionariusz, s. 2-5; AAN MO, Ankiety, sygn. 123 s. 246-248.

¹⁷ Tamże, rps sygn. A II h 216 s. L. Smoleń do m. E. Jankiewicz, 6 XI 1947 r.; APKS XV 3.

¹⁸ AGSS APKS XV 3, s. 67.

¹⁹ M. Fortuna, Szkolnictwo podstawowe w Okręgu Szkolnym Krakowskim (1945-1961), s. 76.

Przedwojenny program nauczania obowiązywał do roku 1948, znacznie wcześniej jednak można było przewidzieć, w jakim kierunku pójdą zmiany.¹⁹ Na początku roku szkolnego 1948/49, który dla większości siostr zakonnych był ostatnim rokiem pracy w szkole.

Rok szkolny 1950/51 rozpoczynano już z nową świadomością, że [...] Szkoła musi usilnie dążyć do dania działwie podstaw, na których będzie się kształtował światopogląd naukowy i moralność socjalistyczna [...], musi dążyć do pogłębienia przyjaźni polsko-radzieckiej.²⁰ W takiej szkole nie było już miejsca dla osób zakonnych.

W 1949 r. odebrano służebniczkom prawo nauczania przedmiotów świeckich; jednak w Sidzinie siostry uczyły do 1951 r.²¹ Tu zwolnienia dokonano stopniowo. Przez pewien czas władze oświatowe pozwoliły zwolnionym nauczycielkom na prowadzenie lekcji religii.

Koniec pracy w szkole:

	s. Filomena Mąciór	1951
Sidzina 143 dzieci	s. Władysława Szary (1914-1984)	1950
	s. Benigna Oleksy (1902-1961)	1949

Usunięcie z pracy w szkole dla sióstr wiązało się z utratą podstawowego źródła utrzymania. Jednakże w Sidzinie nie zakwestionowano prawa Zgromadzenia do własności budynków. W późniejszym okresie siostry katechizowały przy parafii. Do 2012 r. wynajmowały pomieszczenia na potrzeby szkoły podstawowej.

W III RP katecheza wróciła do szkoły i jedna siostra pracuje jako nauczycielka religii w szkole podstawowej i przedszkolu otrzymując wynagrodzenie.

4. Przyjazna przystań

W Sidzinie w latach 1935 - 1939 w czasie wakacji letnich i ferii zimowych odbywały się rekolekcje dla członków Akcji Katolickiej. W 1936 r. skorzystało z nich 86 dziewcząt, 150 kobiet, 86 mężczyzn i 107 młodzieńców. Uczestnikami byli najczęściej mieszkańcy najbliższej okolicy, którzy przez trzy dni pozostawali w domu zakonnym, płacąc zaledwie 3 zł za wyżywienie i nocleg. Wraz z prowadzącym księdzem, każdej grupie towarzyszyła siostra, która przewodniczyła modlitwom i spotkaniom dyskusyjnym.

Dom sióstr w Sidzinie otwierał swoje podwoje także dla starszej młodzieży i dorosłych. W czasie II wojny światowej w Sidzinie także odbyły się kolonie dla młodzieży. W 1942 r. wypoczywały uczennice krakowskich szkół

zawodowych.²² Dotacji udzielił Polski Komitet Opiekuńczy (Pol. K. O.), natomiast siostry sprawowały nad uczestniczkami opiekę wychowawczą, pielęgniarскую, prowadziły kuchnię i administrację kolonii. Największy wpływ na dziewczęta wywierała postawa sióstr, które według opinii Zofii Rymarówniej „wytworzyły w swym domu atmosferę pogody i pokoju, bo zachowaniem swoim mówiły, że Bóg jest ich Celem, że On jeden godzien jest najwyższej miłości.”²³

Także w podziękowaniu ks. Stanisława Smoleńskiego i mgr Janiny Batorówniej podkreślono „hojną gościnność,

niewyczerpaną cierpliwość, uprzejmość, pogodę i samozaparcie się prawdziwie chrześcijańskie, szczere, gorące oddanie się młodzieży.”²⁴ Nie ulega wątpliwości, że możliwość wypoczynku w górach była dla młodzieży w warunkach wojennych wielkim luksusem. Z kolonii w Sidzinie korzystały także dzieci pochodzące z przemysłowej Łodzi.²⁵

Również po wojnie sidziński dom służebniczek stał otworem i tak jest nadal. Jest przystanią dla grup dziecięcych i młodzieżowych przyjeżdżających z duszpasterzami czy wychowawcami na rekolekcje, zielone szkoły lub inne formy wypoczynku. Przez kilkanaście lat przybywały tutaj grupy maturzystek na swoje rekolekcje.

²⁰ Tamże, s. 103.

²¹ APKS, Kronika Parafialna w Sidzinie, s. 27, rok 1951: w tym roku SS. Służebniczki zostały pozbawione prawa nauczania przedmiotów świeckich w szkole.

²² AGSS, B I d, 85, list m. E. Jankiewicz do Pol. K. O. Kraków z dnia 5 VI 1942 r.

²³ Tamże, list Zofii Rymarówniej do m. E. Jankiewicz z dnia 12 X 1943 r.

²⁴ Tamże, RGO Pol. K. O. Kraków - Miasto do m. E. Jankiewicz z dnia 22 VII 1942 r.

²⁵ Anna Szczepańska, Siostry Służebniczki NMP NP (starowiejskie) w diecezji łódzkiej w latach 1919 - 1990, Lublin 1990, (mszps) s. 162.

5. Służba chorym

Troska o chorych, obok pracy wychowawczej z dziećmi i młodzieżą, należy do głównych zadań wynikających z charyzmatu słuźebniczek przekazanych Założyciela bł. E. Bojanowskiego. W Sidzinie siostry podjęły tę posługę od początku, zanim stworzono warunki do otwarcia domu dziecka i szkoły. Ubogich mieszkańców Sidziny przeważnie nie było stać na lekarza. Dotarcie do niego też nastroczało wiele trudności. Siostry służyły im udzielając pierwszej pomocy przedmedycznej, służyły dobrą radą, w modlitwie powierzając ich choroby i troski najlepszemu Lekarzowi, który – jak wiemy – jest niezawodny. Poza tym jako ludzie głęboko wierzący, darzyli siostry wielkim zaufaniem i przychodzili do nich ze wszystkimi niemal kłopotami, dotyczącymi zarówno ludzi jak i dobytku.

W ciągu wieku pobytu słuźebniczek w Sidzinie wiele siostr zapisało się w sercach ludzi. Trudno imiennie wymienić wszystkie, ale na pewno s. Małgorzata Dobosz (1921-2000) zasługuje na szczególną uwagę.

Obowiązki pielęgniarские wykonywała z oddaniem i poświęceniem, wykorzystując przy tym wiedzę medyczną i zdobyte doświadczenie w ciągu wielu lat pracy w szpitalach. Umiejętności zawodowe łączyła z autentyczną służbą chorym wynikającą z miłości do człowieka, dlatego też dom w Sidzinie był otwarty dla chorych, bo do „mateczki Małgorzaty” ludzie przychodzili w każdej potrzebie. Cieszyła się wielkim zaufaniem, gdyż miała dobre osiągnięcia w leczeniu trudnych przypadków

chorobowych. Oprócz wiedzy medycznej wykorzystywała również właściwości lecznicze ziół, które sama zbierała na łąkach i w lasach, przygotowując zestawy na różne schorzenia.

6. Troska o kościół filialny w Górnej Sidzinie

Obok domu dla sierot, ks. prałat Jan Trzopiński ufundował kaplicę, taką samą, jak zbudował w Kochawinie, w miejscu odnalezienia cudownego obrazu Matki Bożej.

Słuźebniczki od swojego przyjazdu do Sidziny czuwały nad dokończeniem budowy. Wraz z domem kaplica została poświęcona 5 września 1922 r. przez bpa Anatola Nowaka (1862-1933) z Krakowa.

Siostry przez cały czas opiekują się kościołkiem, przy którym skupia się życie religijne mieszkańców Górnej Sidziny i osób przyjezdnych. Dbają o czystość i piękno ołtarza, bielizny i paramentów liturgicznych oraz całej świątyni. To robią na co dzień. A od czasu do czasu, wspólnie z księżmi kapelanami, gromadzą fundusze, organizują fachowców, by remontować, modernizować i dostosowywać kaplicę do aktualnych potrzeb. Obecnie wewnątrz kościółka zachwyca pięknem i estetyką dopiero co skończonego malowania.

Ciąg dalszy w kolejnym wydaniu Biuletynu Samorządowego

Fot. Arch.

„Learn technical rescue”

W dniach 13-14.07. 2019 r. Ochotnicza Straż Pożarna w Bystrej Podhalańskiej zorganizowała warsztaty pt. „Learn technical rescue”, w których uczestniczyły również jednostki z OSP Sidzina i OSP Osielec. Celem ćwiczeń było przypomnienie i doskonalenie czynności z zakresu ratownictwa technicznego, bezpiecznego posługiwania się narzędziami hydraulicznymi podczas działań przy wypadkach drogowych z udziałem samochodów osobowych i ciężarowych. Ćwiczenia obejmowały również zasady udzielania pierwszej pomocy i ewakuacji poszkodowanego z pojazdu. Ćwiczenia z rodzaju „to nie powinno się zdarzyć, ale jest możliwe” nadzorowali mł. ogn. Paweł Karabin i Mikołaj Stosio - ratownictwo techniczne oraz mł. asp. Michał Szwed - KPP. Chcemy serdecznie podziękować instruktorom jak również: KP PSP w Suchej Beskidzkiej, Auto-Mix Rafał Pytel, Skup i sprzedaż surowców wtórnych Stefan Łukaszka, bez

których te ćwiczenia nie mogłyby się odbyć. (OSP w Bystrej Podhalańskiej, fot. G. Karkoszka)

„XX Juzyna Na Holi”

11 - 08 - 2019 r.

Sidzina - Hala Krupowa

Oddziały Związku Podhalań w Sidzinie, Bystrej Podhalańskiej i Makowie Podhalańskim

Serdecznie zapraszają na coroczne spotkanie Górali Babiogórskich, Orawskich i Podhalańskich.

Program:

Godz. 11:00 – Uroczysta Msza Święta w Intencji Związku Podhalań w Polsce w 100-lecie powstania / Kaplica Turystów Górskich na Okrąglicy.

Godz. 12:00 – Aniel Pański na Holi.

Godz. 13:00 – Posiady jubileuszowe przy Schronisku na Hali Krupowej: Występy artystyczne - Koliba z Orawki, Holniki z Sidziny- Gospodarz spotkania obchodzący 20-lecie działalności, Zespół przy Q/ZP Bystra Podh., Makowscy Muzykanci, Orkiestra Dęta OSP Skawica, Orkiestra Dęta OSP Sidzina.

Spotkanie towarzyszyć będzie wystawa twórców ludowych z Gminy Bystra-Sidzina.

Pytamy do Nas:
Związek Podhalań Oddział w Sidzinie

Patronat medialny:

- Zarząd Główny Związku Podhalań www.zwiazek-podhalan.com
- Podhalański Serwis Informacyjny www.watra.pl
- Gazeta Góral Info - www.goral.info.pl

ZAPRASZA: Gminny Ośrodek Kultury Promocji Turystyki i Sportu Bystra-Sidzina w Sidzinie

Dożynki Gminne

25 sierpnia 2019r.

BYSTRA-SIDZINA

10:40 formowanie korowodu dożynkowego obok remizy OSP w Bystrej Podhalańskiej

11:00 Msza Święta w kościele parafialnym Pw. św. Marcina w Bystrej Podhalańskiej

przemarsz na plac festynowy

12:30 CZĘŚĆ OFICJALNA I OBRZĘDY DOŻYNKOWE

POPOŁUDNIE Z LICZNYMI ATRAKCJAMI!!!

20:00 GWIAZDA WIECZORU—ZESPÓŁ

VOLVER

ZAPRASZAMY!!!

Wydawca:
Gmina Bystra-Sidzina
34-235 Bystra Podhalańska 373
Redagują: pracownicy Urzędu Gminy Bystra-Sidzina i jednostek organizacyjnych
Red. wydania: Anna Nieużytek.
promocja@bystra-sidzina.pl